

PZH t. 11, bibliografia załącznikowa

Aneta Bołdyrew

OBYCZAJOWE ASPEKTY KOJARZENIA MAŁŻEŃSTW W RODZINIE POLSKIEJ W WYŻSZYCH GRUPACH SPOŁECZNYCH W DRUGIEJ POŁOWIE XIX I NA POCZĄTKU XX W.

Baliński I., *Wspomnienia o Warszawie*, Warszawa 1987.

Bołdyrew A., *Międzypoborowe kontakty ziemianek w XIX i na początku XX w. i ich znaczenie dla modelu życia rodzinnego polskiego ziemiaństwa*, [w:] *Międzypoborowe kontakty ziemiaństwa w XIX wieku*, red. W. Caban, S. Wiech, Kielce 2009.

Bołdyrew A., *Zmiana wizerunku ojca w rodzinie polskiej w wyższych grupach społecznych*, [w:] *Stereotypy i wzorce męskości w różnych kulturach świata w XIX i na początku XX w.*, red. B. Płonka-Syroka, Warszawa 2008.

Epsztein T., *Edukacja dzieci i młodzieży w polskich rodzinach ziemiańskich na Wołyniu, Podolu i Ukrainie w II połowie wieku*, Warszawa 1998.

Epsztein T., *Małżeństwa szlachty posesorskiej na Wołyniu, Podolu i Ukrainie w latach 1815-1880*, [w:] *Spółczesność polskie XVIII i XIX wieku*, t. IX: *Studia o rodzinie*, red. J. Leskiewiczowa, Warszawa 1991.

Epsztein T., *Życie intelektualne i kulturalne dworu ziemiańskiego na Wołyniu, Podolu i Ukrainie w drugiej połowie XIX wieku*, [w:] *Dwór polski w XIX wieku. Zjawisko historyczne i kulturowe*, Warszawa 1998.

Fedorowicz J., Konopińska J., *Marianna i róże. Życie codzienne w Wielkopolsce w latach 1890-1914 z tradycji rodzinnej*, Warszawa 1977.

Felińska E., *Wyprawa ślubna*, „Wiadomości”, 1956, nr 8.

Gody weselne w Kwilczu, „Praca. Tygodnik polityczny i literacki, ilustrowany”, nr 45, 9 XI 1913,

Hensel J., *Burżuazja warszawska drugiej połowy XIX wieku w świetle akt notarialnych*, Warszawa 1979.

Historia życia prywatnego, red. Ph. Aries, G. Duby, t. IV: *Od rewolucji francuskiego do I wojny światowej*, red. M. Perrot, Wrocław 1999.

Hoff J., *Rodzice i dzieci - norma obyczajowa na przełomie XIX i XX wieku*, [w:] *Kobieta i kultura życia codziennego. Wiek XIX i XX*, red. A. Żarnowska, A. Szwarc, Warszawa 1997.

Hoff J., *Wzory obyczajowe dla kobiet w świetle kodeksów obyczajowych XIX i początków XX wieku*, [w:] *Kobieta i edukacja na ziemiach polskich w XIX i XX wieku. Zbiór studiów*, red. A. Żarnowska, A. Szwarc, cz. 1, Warszawa 1992.

Jackowski T.G., *W walce o polskość*, Kraków 1972.

Janiak-Jasińska A., *O jakim mężu myślę? Oferta małżeńska kobiet i ich oczekiwania w świetle anonsów matrymonialnych z początku XX wieku*, [w:] *Kobieta i małżeństwo. Społeczno-kulturowe aspekty seksualności. Wiek XIX i XX*, red. A. Żarnowska, A. Szwarc, Warszawa 2004.

Kałwa D., *Kobieca seksualność w świetle teorii Michela Foucaulta. Spojrzenie na Polskę międzywojenną*, [w:] *Kobieta i rewolucja obyczajowa. Społeczno-kulturowe aspekty seksualności. Wiek XIX i XX*, red. A. Żarnowska, A. Szwarc, Warszawa 2006.

Kałwa D., *Życie towarzyskie i rozrywki. Polska doby rozbiorów i międzywojenna*, [w:] *Obyczaje w Polsce. Od średniowiecza do czasów nam współczesnych*, red. A. Chwalba, Warszawa 2004.

Kowalska-Glikman S., *Małżeństwa mieszane w Królestwie Polskim. Problemy asymilacji i integracji społecznej*, „Kwartalnik Historyczny”, R. LXXXIV, 1977, z. 2.

Kowecka E., *W salonie i w kuchni. Opowieść o kulturze materialnej pałaców i dworów polskich w XIX wieku*, Warszawa 1989.

Miłkowski J., *Prawidła obyczajności ku zachowaniu uprzejmych w świecie stosunków*, Kraków 1852.

Molik W., *Życie codzienne ziemiaństwa w Wielkopolsce w XIX i na początku XX wieku*, Poznań 1999.

Nakwaska K., *Dwór wiejski – dzieło, poświęcone gospodyniom polskim, przydatne i osobom w mieście mieszkającym*, t. III, Lipsk 1860.

Pytlas S., *Łódzka burżuazja przemysłowa w latach 1864-1914*, Łódź 1994.

Rosenblum B., *Kobieta, miłość i małżeństwo pod względem moralnym, fizycznym dyetetyczno-lekarskim*, Warszawa 1844.

Rościszewski M., *Panna dorosła w rodzinie i społeczeństwie. Podręcznik życia praktycznego dla dziewcząt polskich wszelkich stanów, opracowany na podstawie licznych źródeł swojskich i obcych. Wskazówki dotyczące zachowania zdrowia. Humoru, pogody ducha i trzeźwości poglądów na przebieg różnych nowych zjawisk w rodzinie, towarzystwie i społeczeństwie. Rola i obowiązki przyszłych żon, matek i obywaterek. Panny na wydaniu i kobiety samoistne. Przegląd życia panien dorosłych od chwili ich wejścia w świat aż do wyboru męża i utworzenia własnego ogniska*, Warszawa 1905.

Rzepniewska D., *Rodzina ziemiańska w Królestwie Polskim*, [w:] *Spółeczeństwo polskie XVIII i XIX wieku*, red. J. Leskiewiczowa, t. IX: *Studia o rodzinie*, Warszawa 1991.

Rzepniewska D., *Ziemianki w mieście. Królestwo Polskie w końcu XIX wieku*, [w:] *Kobieta i kultura życia codziennego. Wiek XIX i XX*, red. A. Żarnowska, A. Szwarc, Warszawa 1997.

Siennicka M., *Rodzina burżuazji warszawskiej i jej obyczaj. Druga połowa XIX i początek XX wieku*, Warszawa 1998.

Sobczak A., *Idealny typ życiowej partnerki i partnera w świetle anonsów matrymonialnych zamieszczonych na łamach „Ilustrowanego Kuriera Codziennego” w 1918 roku*, [w:] *Spółeczeństwo – polityka – kultura. Studia nad dziejami prasy w II Rzeczypospolitej*, red. T. Sikorski, Szczecin 2006.

Stegner T., *Kobieta na wczasach w Sopocie w XIX i na początku XX w.*, [w:] *Kobieta i kultura czasu wolnego. Zbiór studiów*, red. A. Żarnowska, A. Szwarc, Warszawa 2001.

Szafer K., *Ziemiaństwo wielkopolskie jako elita społeczeństwa polskiego w Wielkopolsce na przełomie XIX i XX wieku*, Zielona Góra 2005.

Szczepański J., *Elementarne pojęcia socjologii*, Warszawa 1967.

Tumolska H., *Odbicie „chwili bieżącej w zwierciadle „Gazety Kaliskiej” (l. 1839-97)*, [w:] *Prasa dawna i współczesna*, red. B. Kosmanowa, cz. 1, Poznań 2000.

Wandelaincourt A. H., *Mentor czyli książka dla panien i dam młodych. Dziełko przeznaczone osobom płci żeńskiej, a zwłaszcza damom wychowania panien, przez ... obok z tekstem francuskim*, Wrocław 1809.

Wilczyńska z Russockich H., *Dobry ton. Przewodnik towarzyski i salonowy*, Lwów 1878.

Wskazówki dobrego tonu czyli sztuka życia towarzyskiego dla dorastających panienek, Lwów 1884.

Ziemiaństwo w pracy społecznej, red. S. Miklaszewski, Warszawa 1929.

Zwyczaje towarzyskie (Le savoir-vivre) w ważniejszych okolicznościach życia przyjęte, Zakopane 1920.

Żarnowska A., Sierakowska K., *Stare i nowe wzorce i obyczaje rodziny inteligenckiej w Polsce w Europie Środkowo-Wschodniej*, [w:] *Rodzina – prywatność – intymność. Dzieje rodziny polskiej w kontekście europejskim. Zbiór studiów*, red. D. Kałwa, A. Walaszek, A. Żarnowska, Warszawa 2005.

Jacek Bonarek

ALANIA I BIZANCJUM W KRONICE MICHAŁA PSELLOSA

- Agadžanov S. G., Juzbašian K. N., *K istorii tiurkskich nabiegov na Armeniju v XI v.*, "Palestinskij Sbornik", 13 (76), 1965, s. 144-159.
- Angold M., *The Byzantine Empire 1025-1204. A political history*, London 1984.
- Arce J., *The Enigmatic Fifth Century in Hispania: Some Historical Problems*, [w:] *Regna et gentes. The Relationship between Late Antiquity and early Medieval Peoples and Kingdoms in the Transformation of the Roman World*, ed. H.-W. Goetz, J. Jarnut, W. Pohl, Leiden-Boston-Köln 2003, s. 136-157.
- Arutiunova-Fidanian V. A., *Armianskie srednevekovye istoriki ob ekspansii Vizantijskoj imperii na Vostok v X-XII vv.*, „Istoriko-filologičeskij žurnal”, 2, 1978, s. 191-206.
- Bartikian H. M., *La conquête de l'Arménie par l'Empire byzantin*, „Revue des Etudes Armeniens”, 8, 1971, s. 327-340.
- Baszkiewicz J., *Państwo suwerenne w feudalnej doktrynie politycznej do początków XIV wieku*, Warszawa 1964.
- Batčaeв V. M., *Feodal'nye zamki Alanii*, [w:] *Alanica II. Alany i Kavkaz*, Władykaukaz 1992, s. 136-151.
- Bezobrazov P. V., Liubarskij Ja. N., *Dve knigi o Michaile Pselle*, Sankt-Peterburg 2001;
- Boor de C., *Weiteres zur Chronik des Skylitzes*, „Byzantinische Zeitschrift”, 14, 1905, s. 356-369.
- Boor de C., *Zu Johannes Skylitzes*, „Byzantinische Zeitschrift”, 13, 1904, s. 356-369;
- Cahen Cl., *La première pénétration turque en Asie Mineure*, „Byzantion”, 18, 1946-48, s. 5-67.
- Cahen Cl., *Pre-Ottoman Turkey*, London 1968.
- Chamberlaine C., *The Theory and Practice of Imperial Panegyric in Michael Psellus*, „Byzantion”, 56, 1986, s. 16-27.
- Cheyne J.-C., *La politique militaire Byzantine de Basile II à Alexis Comnène*, ZRVI, 29-30, 1991, s. 63-74.
- Cheyne J.-C., *Le rôle des Occidentaux dans l'armée byzantine avant la Première Croisade*, [w:] *Byzanz und das Abendland im 10. und 11. Jahrhundert*, Köln-Weimar-Wien 1997, s. 111-138.
- Cheyne J.-C., *Les effectifs de l'armée byzantine aux Xe-XIIe s.*, „Cahiers de civilisation médiévale”, 28, 1995, s. 319-335.
- Cheyne J.-Cl., *Pouvoir et contestations à Byzance (963-1210)*, Paris 1996.
- Collins R., *Visigothic Spain 409-711*, Oxford 2006.
- Diaconu P., *Les Petchénègues au Bas-Danube*, Bukareszt 1970.
- Doguzov K. G., *Vizantijsko-alanskie otnošenija (VI-XII v.)*. Avtoreferat dissertacii na soiskania učenoj stepeni kandidata istoričeskich nauk, Tbilisi 1987.
- Dölger F., *Die "Familie der Könige" im Mittelalter*, [w:] idem, *Byzanz und die Europäische Staatenwelt*, Darmstad 1964, s. 34-69;
- Dudek J., *"Osierocone Cesarstwo", czyli jakiego władcy już nie potrzebowali Bizantyńczycy po wygaśnięciu dynastii macedońskiej*, [w:] *Hominem quaerere. Człowiek w źródle historycznym*, red. S. Rosik, P. Wiszewski, Wrocław 2008.
- Dudek J., *Ludy tureckie w Cesarstwie Bizantyskim w latach 1025-1097*, „Balcanica Posnaniensia”, XIV, 2007, s. 83-124.

Dudek J., *Nowa Patzynakia pomiędzy Wschodem i Zachodem. Z zapomnianych dziejów małego ludu*, [w:] *Opuscula archaeologica: opera dedicata in professorem Thaddeum Malinowski*, red. W. Dzieduszycki, Zielona Góra 2007, s. 103-125.

Dudek J., *Oblicza rebelii Roussela de Bailleul (1073-1075), normandzkiego rycerza na służbie bizantyńskiej*, [w:] *Zamach stanu w dawnych społeczeństwach*, Warszawa 2004.

Dudek J., *Pieczęć magistra Jana Kegena jako wyraz polityki Bizancjum wobec stepowców w połowie XI w.*, [w:] *"Causa creandi": o pragmatyce źródła historycznego*, red. S. Rosik, P. Wiszewski, Wrocław 2005 (*Acta Universitatis Wratislaviensis. Historia*), s. 327-343.

Estopanán S. C., *Skylitzes Matritensis I. Reproducciones y miniaturas*, Barcelona-Madrid 1965.

Falkenhausen von V., *Between Two Empires: Southern Italy in the Reign of Basil II*, [w:] *Byzantium in the Year 1000*, ed. P. Magdalino, Leiden-Boston 2003.

Ferluga J., *John Scylitzes and Michael of Devol*, "Zbornik Radova Vizantološkog Instituta", 10, 1967, s. 163-170;

Foss Cl., *The Defenses of Asia Minor against the Turks*, "The Greek Orthodox Theological Review", 27, 1982, s. 145-205.

Friendly A., *The Dreadful Day. The Battle of the Mantzikert 1071*, Londyn 1981.

Gadlo A. V., *Etničeskaia istoria severnogo Kavkaza X-XIII vv.*, Sankt-Peterburg 1994.

Gadlo A. V., *Vostočnyi pohod Sviatoslava*, [w:] *Problemy istorii feudal'noi Rossii. Sbornik V. V. Mavrodina*, Leningrad 1971, s. 59-67.

Gadolin A., *A theory of history and society with special reference to Chronographie of Michael Psellus*, Lund 1970;

Gaglojti Ju. S., *Alany i voprosy etnogeneza osetii*, Tbilisi 1966.

Garland L., *Byzantine Empresses. Women and Power in Byzantium*, London-New York 1999.

Gautier P., *La Diataxis de Michel Attaliat*, "Revue des Etudes Byzantines", 39, 1981, s. 5-143.

Gay J., *L'Italie méridionale et l'empire byzantin*, Paris 1904;

Glykatzi-Ahrweiler H., *Recherches sur l'administration de l'empire byzantin aux IXe-XIe siècles*, „Bulletin de Correspondance Hellénique”, 84, 1960, s. 33-34;

Grabar A., *God and the "Family of Princes" presided over by the byzantine emperor*, „Harvard Slavic Studies”, 1954, 2, s. 117-123.

Grala H., *Uniwersalizm wschodni (idea Cesarstwa Powszechnego w kręgu cywilizacji bizantyńskiej)*, [w:] *Pamiętnik XV Powszechnego Zjazdu Historyków Polskich*, t. 1, cz. 1, Gdańsk-Toruń 1995.

Gusejnov R. A., *Iz istorii otnošenij Vizantii s Sel'džukami (po sirijskim istočnikom)*, „Palestinskij Sbornik”, 23 (86), 1971, s. 156-167.

Holmes C., *Basil II and the Governance of Empire (976-1025)*, s. 480-487.

Hussey J., *Michael Psellus, the Byzantine Historian*, "Speculum", 10, 1935.

Ivanov S. A., *Vizantijskoe missionerstvo. Možno li sdelat' iz "varvara" christianina?*, Moskwa 2003.

Jordanov I., *Sceau d'archonte de Πατζινακία du XIe s.*, "Etudes Balkaniques", 28, 2, 1992.

Juzbašian K. N., *Armianskie gosudarstva epochi Bagratidov i Vizantia IX-XI vv.*, Moskwa 1988.

Juzbašian K. N., *Novye dannye dla izučenia vizantijskoj administracii v Armenii i Gruzii v XI v.*, „Kavkaz i Vizantia”, 2, 1980.

Kalinina T. M., *Svedenia Ibn Chaukalia o pohodach Rusi vremen Sviatoslava*, „Drevneše gosudarstva na territorii SSSR. Materialy i issledovania 1975”, Moskwa 1976.

- Karpozilos A., *Why did Michael Psellus die*, BZ, 96, 2003.
- Každan A. P., *Iovan Mavropod, pečenegi i rusckije v seredinie XI v.*, "Zbornik Radova Vizantološkog Instituta", 8, 1963, s. 177-184.
- Každan A. P., *Iz istorii vizantijskoj chronografii X v. 2. Istočniki L'va Diakona i Skilicy dlia istorii tret' ei četverti X stoletia*, "Vizantijskij Vremennik", XX, 1961, s. 106-116.
- Každan A. P., *Once more the „alleged” Russo-Byzantine treaty (c. 1047) and the Pecheneg crossing of the Danube*, "Jahrbuch der Österreichischen Byzantinistik", 26, 1977, s. 65-77.
- Kazhdan A., Franklin S., *Studies on Byzantine Literature of 11th and 12th Centuries*, Cambridge 1984, s. 32-68.
- Kekavnem, *Sovety i rasskazy. Poučenie vizantijskogo polkovodca XI veka*, ed. G. G. Litavrin, Sankt-Peterburg 2003.
- Kniaz'kij I. O., *Vizantija i kočevniki južnorusskich stepiej*, Sankt Petersburg 2003.
- Kovalevskaia V. B., *Kavkaz i alany*, Moskva 1984.
- Kulakovskij Ju. A., *Christianstvo u Alan*, "Vizantijskij Vremennik", 5, 1898, s. 1-18.
- Kulakovskij Ju. A., *Izbrannye trudy po istorii alanov i Sarmatii*, S.-Peterburg 2000.
- Kuznecov V. A., *Alania v X-XIII vv.*, Ordžonikidze 1971.
- Kuznecov V. A., *Alanskie plemena Severnego Kavkaza*, Moskva 1962 (MIA, 106);
- Laurent J., *Byzance et les Turcs seldjoudides dans l'Asie Occidentale jusqu'au 1081*, Paris 1913.
- Laurent V., *Les Francs au service des „Byzantins”*, „Echos d'Orient", 29, 1930, s. 61-72.
- Leiser G., *Ibrahim Kafesoğlu, „The first Seljuk raid into eastern Anatolia (1015-1021) and its historical significance”*, "Mesogeios", 25-26, 2005, s. 27-47.
- Lemerle P., *Cinq Études sur le XIe siècle byzantin*, Paris 1977.
- Litavrin G. G., *Vizantijskoe obščestvo i gosudarstvo v X-XI vv.*, Moskva 1977.
- Liubarskij Ja. N., *„Kratkaia istoria” Michaila Psella: suščestvuet li problema avtorstva?*, "Vizantijskij Vremennik", 55 (80), 1994, s. 80-84.
- Liubarskij Ja. N., *Michail Psell. Ličnost i mirovozenie (Nekotorye itogi i problemy izučenia)*, "Vizantijskij Vremennik", 30, 1969, s. 73-93.
- Liubarskij Ja. N., *O žanrovi i kompozicionnoi specifikie „Chronografii” Michaila Psella*, "Vizantijskij Vremennik", 31, 1971, s. 23-37.
- Malachov S. N., *Alano-vizantijskie zametki (čast' 1)*, [w:] *Alany: istoria i kul'tura*. Severo-osentinskij institut gumanitarnych issledovanij, Władykaukaz 1995, s. 376-388.
- Malachov S. N., *K voprosu o lokalizacii eparchial'nogo centra Alanii v XII-XVI vv.*, [w:] *Alanica: I. Alany, zapadnaia Evropa i Vizantia*, Władykaukaz 1992, s. 149-179.
- Malachov S. N., *Vizantijsko-alanskie otnošenja v seredine XI veka*, [w:] *Drevne i srednevekovye civilizacii i varvarkij mir*, Stavropol 1999, s. 190-201.
- Malamut E., *L'image byzantine des Petchénègues*, "Byzantinische Zeitschrift", 88, 1995, s. 118-128.
- Mango C., *Historia Bizancjum*, Gdańsk 1997.
- McCartney E., *The Use of Metaphor in Michael Psellos' Chronographia*, [w:] *Byzantine Narrative. Papers in Honour of Roger Scott*, ed. J. Burke et al., Melbourne 2006, s. 84-91.
- Medvedev I. P., *Imperia i suverenitet v srednie veka (Na primere istorii Vizantii i nekotorych sopredel' nych gosudarstv)*, [w:] *Problemy istorii meždunarodnych otnošenij*. Sbornik statei pamiaty akademika E. V. Tarla, Leningrad 1972.
- Michel Psellos, *Chronographie*, ed. E. Renauld, 2 vol., Paris 1926-1928.
- Miguel Attalates, *Historia*, ed. Perez Martin, Madryt 2002.
- Nicolai I Constantinopolitani patriarchae *Epistolae*, ed. R. J. H. Jenkins, L. G. Westerink, (CFHB, VI, 1973), Waszyngton 1973.

- Novosel'cev A. P., *Chazarskoe gosudarstvo i ego rol' v istorii Vostočnoi Evropy i Kavkaza*, Moskwa 1990.
- Oikonomidès N., *Fiscalité et exemption fiscale à Byzance (IXe-XIe s.)*, Ateny 1996.
- Oikonomidès N., *L'évolution de l'organisation administrative de l'empire byzantin au XI siècle (1025-1118)*, „Travaux et Mémoires”, 6, 1976, s. 125-152.
- Ostrogorski G., *The Byzantine Emperor and the Hierarchical World order*, „Slavonic and East European Review”, 35, 1956, s. 5-14.
- Pawlak M., *Konflikty Rzymian z barbarzyńcami nad Renem w latach 365-425*, [w:] *Barbarzyńcy u bram Imperium*, red. S. Turlej, Kraków 2007.
- Petruchin V. Ja., Raevskij P. S., *Očerki istorii narodov Rossii v drevnosti i rannem srednevekov'e*, Moskwa 2004.
- Pletneva S. A., *Chazary*, Moskwa 1976.
- Polemis D. I., *Some Cases of erroneous identification in the Chronicle of Skylitzes*, „Byzantinoslavica”, 26, 1965, s. 74-81.
- Renauld E., *Etude de la langue et du style de Michel Psellos*, Paris 1920.
- Rostkowski G., *Wyprawa Światosława na Chazarię w 965 r. i jej następstwa*, „Przegląd Historyczny”, 112, 2001, s. 269-283.
- Savvides A. G. C., *To Vizantio kai oi Seltzukoi Tourkoi ton endekato aiona B' ekdosi*, Ateny 1988.
- Schlumberger G., *Deux chefs normands. Des armées Byzantines aux XIe siècle*, „Revue Historique”, 16, 1881, s. 300.
- Schminck A., *Zum Todesjahr des Micheal Psellos*, „Byzantinische Zeitschrift”, 94, 2001, s. 190-196
- Seibt W., *Die Skleroi*, Wien 1976.
- Seibt W., *Ioannes Skylitzes. Zur Person des Chronisten*, „Jahrbuch der Österreichischen Byzantinistik”, 25, 1976, s. 81-85.
- Shepard J., *A suspected source of Scylitzes' Synopsis Historion: the great Catacalon Cecaumenus*, „Byzantine and Modern Greek Studies”, 16, 1992, s. 171-181.
- Shepard J., *John Mauropous, Leo Tornicius and an alleged Russian army: the chronology of the Pecheneg crisis of 1048-1049*, „Jahrbuch der Österreichischen Byzantinistik”, 24, 1975, s. 61-89.
- Shepard J., *Scylitzes on Armenia in the 1040s, and the Role of Catacalon Cecaumenos*, „Revue des Etudes Armeniens”, 11, 1975-1976, s. 270-283.
- Shepard J., *The Uses of the Franks in Eleventh-Century Byzantium*, „Anglo-Norman Studies”, 15, 1993, s. 275-305.
- Siuziumov M., *Ob istočnikach Lva D'iakona i Skilicy*, „Vizantijskoe Obozrene”, 2, 1916, s. 106-134.
- Sklavos Th., *Moralising History: The Synopsis Historiarum of John Skylitzes*, [w:] *Byzantine Narrative. Papers in Honour of Roger Scott*, ed. J. Burke et al., Melbourne 2006.
- Skržinskaia E. Č., *Grečeskaia nadpis' iz srednevekovoi Alanii (Severnyi Kaukaz)*, „Vizantijskij Vremennik”, 21, 1962, s. 118-126;
- Stanković V., *Troieforos kod Michaila Psela. Jeden primier političke upotrebe retorike*, „Zbornik Radova Vizantološkog Instituta”, 41, 2004, s. 133-151.
- Thompson E. A., *Romans and Barbarians: the decline of the Western Empire*, London 1982.
- Treadgold W., *Byzantium and Its Army, 284-1081*, Stanford 1995.
- Tsolakis E. Th., *He synecheia tes Chronographias tou Ioannou Skylitse*, Thessalonike 1968.
- Tsolakis E. Th., *Aus dem Leben des Michael Attaleiates (seine Heimatstadt, sein Geburts- und Todesjahr)*, „Byzantinische Zeitschrift”, 58, 1965, s. 3-10.

Tsolakis E. Th., *Das Geschichtswerk des Michael Attaleiates und die Zeit seiner Abfassung*, "Byzantina", 2, 1970, s. 251-268.

Vaneev Z. N., *Srednevekovaia Alania*, Stalinini 1959.

Vasil'evskij V. G., *Varjago-russkaja i varjago-angliskaja družina v Konstantinopole XI i XII v.*, [w:] idem, *Trudy*, I, Sankt-Peterburg 1908.

Vryonis Sp. jr., *Nominadization and Islamization in Asia Minor*, "Dumbarton Oaks Papers", 29, 1975, s. 41-71.

Vryonis Sp. jr., *The Decline of Medieval Hellenism in Asia Minor and the Process of Islamization from the Eleventh through the Fifteenth Century*, Berkeley-Los Angeles-London 1971.

Whittow M., *The Making of Orthodox Byzantium, 600-1025*, London 1996.

Znoiko N. D., *O pochode Sviatoslava na vostok*, „Žurnal Ministerstva Narodnogo Prosvěščenja”, 1908 (dekabr’), s. 258-299.

Radosław Misiarz

ALFRED THAYER MAHAN – OJCIEC AMERYKAŃSKIEGO IMPERIALIZMU

Burns J.M., *Roosevelt: The Lion and the Fox*, New York 1956.

Dallek R., *Franklin D. Roosevelt and American Foreign Policy, 1932-1945*, New York 1979.

Hagerman E., *From Jomini to Dennis Mahan. The Evolution of Trench Warfare and the American Civil War*, [w:] *Battles Lost and Won. Essays from Civil War History*, red. J.T. Hubbel, Westport 1975.

Hattendorf J.B., Hattendorf L.C., *A Bibliography of the Works of Alfred Thayer Mahan*, Newport 1986.

Hattendorf J.B., Stimpson B.M., Wadleigh J.R., *Sailors and Scholars. The Centennial History of the U.S. Naval War College*, Newport 1984.

Kennan G.F., *The Nuclear Delusion. Soviet-American Relations in the Atomic Age*, New York 1983.

Lafeber W., *The New Empire: An Interpretation of American Expansion, 1860-1898*, Ithaca 1998.

Lash J.P., *Roosevelt and Churchill 1939-1941. The Partnership that saved the West*, New York 1976.

Leslie R.N., *Christianity and the Evangelist for Sea Power: The Religion of Alfred Thayer Mahan*, [w:] *The Influence of History on Mahan*, red. J.B. Hattendorf, Newport 1991.

Letters and Papers of Alfred Thayer Mahan, red. R. Seager, D.D. Maguire, v. 1, Annapolis 1975.

Lipset S.M., *American Exceptionalism: A Double-Edged Sword*, New York 1997.

Livezey W.E., *Mahan on Sea Power*, Norman 1981.

M. Heffernan, *Fin de siècle, fin du monde? On the Origins of the European Geopolitics, 1890-1920*, [w:] *Geopolitical Traditions. A Century of Geopolitical Thought*, red. K. Dodds, D. Atkinson, London 2000.

Mahan A.T., *Effects of Asiatic Conditions Upon International Policies*, „The North American Review” 1900, vol. 171/528, s. 609-626.

Mahan A.T., *From Sail to Steam: Recollections of Naval Life*, New York 1907.

Mahan A.T., *Naval Strategy Compared and Contrasted with the Principles and Practise of Military Operations on Land*, Boston 1911.

Mahan A.T., *Possibilities of an Anglo-American Reunion*, „The North American Review” 1894, vol. 159/456, s. 551-552.

- Mahan A.T., *The Interest of America in International Conditions*, Boston 1918.
- Mahan A.T., *The Interest of America in Sea Power, Present and Future*, Boston 1917.
- Mahan A.T., *The Problem of Asia and its Effect upon International Policies*, Boston 1900.
- Mahan T., *The Influence of Sea Power upon History 1660-1783*, Gretna 2003.
- Maurer J.H., *Mahan, World Politics and Naval Rivalries, 1904-1914*, [w:] *The Influence of History on Mahan*, red. J.B. Hattendorf, Newport 1991.
- Morris E., *The Rise of Theodore Roosevelt*, New York 2001.
- Pajewski J., *Historia Powszechna, 1871-1918*, Warszawa 2001.
- Puleston W.D., *Mahan: The Life and Work of Captain Alfred Thayer Mahan, U.S.N.*, New Haven 1942.
- Quester G.H., *Mahan and American Naval Thought Since 1914*, [w:] *The Influence of History on Mahan*, red. J.B. Hattendorf, Newport 1991.
- Register of the Alfred Thayer Mahan Papers*, red. J.B. Hattendorf, Newport 1987.
- Seager R., *Alfred Thayer Mahan. The Man and His Letters*, Annapolis 1977.
- Spector R., *Professors of War. The Naval War College and the Development of the Naval Possession*, Newport 1977.
- Sumida J.T., *Inventing Grand Strategy and Teaching Command: The Classic Works of Alfred Thayer Mahan Reconsidered*, Baltimore 1999.
- Taylor C.C., *The Life of Admiral Mahan, Naval Philosopher*, London 1920.
- Tindall G.B., Shi D.E., *America. A Narrative History*, v. 1, New York-London 1992.
- Turner F.J., *The Frontier in American History*, New York 1996.
- Wrobel D.M., *The End of American Exceptionalism: Frontier Anxiety from the Old West to the New Deal*, University Press of Kansas 1993.
- Zimmermann W., *First Great Triumph: How Five Americans Made Their Country a World Power*, New York 2002.

Sławomir Poleszak

„POMOC” SOWIECKA PRZY TWORZENIU KOMUNISTYCZNEGO APARATU BEZPIECZEŃSTWA W POLSCE

- Aparat bezpieczeństwa w latach 1944-1956. Taktyka, strategia, metody*, cz. 1: *Lata 1945-1947*, oprac. A. Paczkowski, Warszawa 1994.
- Atlas polskiego podziemia niepodległościowego w latach 1944–1956*, red. R. Wnuk, S. Poleszak, A. Jaczyńska, M. Śladecka, Warszawa-Lublin 2007.
- Biernacki S., *Początki kształtowania się aparatu bezpieczeństwa w Polsce*, „Biuletyn Głównej Komisji Badania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu” 1992, t. 34.
- Dominiczak H., *Organy bezpieczeństwa PRL 1944-1990. Rozwój i działalność w świetle dokumentów MSW*, Warszawa 1997.
- Friszke A., *Polska. Losy państwa i narodu 1939–1989*, Warszawa 2003.
- Górka A., *Z Kujbyszewa do służby operacyjnej WUBP w Lublinie (lipiec 1944–maj 1945 r.)*, „Zeszyty Historyczne ASW”, 1986, t. 6.
- Iz Warszawy. Moskwa. Towarzystwu Berija. Dokumenty NKWD SSSR o polskom podpol'je 1944-1945.*, Moskwa-Nowosibirsk 2001.
- Kołakowski P., *NKWD i GRU na ziemiach polskich 1939-1945*, Warszawa 2002.
- Korkuć M., „Kujbyszewiacy” – awangarda UB, „Arkana”, nr 46-47, 2002.
- Nawrocki Z., *Zamiast wolności. UB na Rzeszowszczyźnie 1944-1949*, Rzeszów 1998.

NKWD i polskie podpolje. 1944-1945 (Po „Osobym papkam” I.W. Stalina), Moskwa 1994.

Noskova A., *Na drodze do stworzenia PKWN – rola Moskwy*, „Pamięć i Sprawiedliwość”, 2005 nr 2(8), s. 31–49.

Paczkowski A., *Polacy pod obcą i własną przemocą*, [w:] *Czarna księga komunizmu. Zbrodnie, terror, prześladowania*, Warszawa 1999.

Pawłowicz J., *Działalność NKWD na Podlasiu w latach 1944–1945 (zarys problematyki)*, [w:] *Mazowsze i Podlasie w ogniu 1944–1956. Powiat Sokółów Podlaski. Materiały z sesji naukowej Represje i opór przeciw rządowi komunistycznym w powiecie Sokółów Podlaski po 1944 r.*, Warszawa b.r.w.

Piłat L., *Struktura organizacyjna i działalność WUBP w Lublinie 1944-1945*, „Studia Rzeszowskie”, t. 6, Rzeszów 1999.

Poleszak S., *Narodziny bezpieki. Powstawanie Powiatowych Urzędów Bezpieczeństwa Publicznego na Lubelszczyźnie od sierpnia 1944 do czerwca 1945 roku*, [w:] *„Zwyczajny resort. Studia o aparacie bezpieczeństwa 1944–1956*, red. K. Krajewski, T. Łabuszewski, Warszawa 2005.

Rok pierwszy. Powstanie i działalność aparatu bezpieczeństwa publicznego na Lubelszczyźnie (lipiec 1944–czerwiec 1945), wstęp S. Poleszak, wybór i oprac. L. Pietrzak, S. Poleszak, R. Wnuk, M. Zajączkowski, Warszawa 2004.

Rok pierwszy. Powstanie i działalność aparatu bezpieczeństwa publicznego na Rzeszowszczyźnie (sierpień 1944–lipiec 1945), wybór i opracowanie D. Iwaneczko, Z. Nawrocki, Rzeszów 2005.

Skrzypek A., *Miejsce Polski w zagranicznej polityce ZSRR w l. 1944–1963*, [w:] *Polska w podzielonym świecie po drugiej wojnie światowej do 1989*, red. M. Wojciechowski, Toruń 2002.

Szwagrzyk K., *Aparat bezpieczeństwa w Polsce. Kadra kierownicza*, t. 1, 1944-1956, red. K. Szwagrzyk, Warszawa 2005.

Szwagrzyk K., *Struktura aparatu bezpieczeństwa*, [w:] *Aparat bezpieczeństwa w Polsce. Kadra kierownicza*, t. 1, 1944–1956, red. K. Szwagrzyk, Warszawa 2005.

Województwo olsztyńskie, oprac. P. Kalisz, [w:] *Aparat bezpieczeństwa w Polsce. Kadra kierownicza*, t. 1, 1944–1956, red. K. Szwagrzyk, Warszawa 2005.

Wspomnienia Adama Górki, „kujbyszewiaka”, oprac. S. Poleszak, „Aparat represji w Polsce Ludowej 1944–1989”, 2006 nr 2 (4), s. 397–428.

Żenczykowski T., *Polska Lubelska*, Paryż 1987.

Tomasz Matuszak

ORGANIZACJA I FUNKCJONOWANIE ARCHIWUM PAŃSTWOWEGO W PIOTRKOWIE W LATACH 1919-1939

Bandurka M., *Narodziny województwa łódzkiego*, [w:] *75-lecie odzyskania niepodległości przez Polskę. Materiały z sesji naukowej, Łódź, 12 listopada 1993 r.*, pod red. K. Badziaka i J. Szymczaka, Łódź 1993.

Bandurka M., *Rozwój terytorialny ziem województwa łódzkiego w okresie 1918-1993*, „Rocznik Łódzki” 1994, t. 61.

Bandurka M., *Zmiany terytorialne i administracyjne woj. łódzkiego*, „Rocznik Łódzki” 1970, t. 14.

Baranowski J., *Organizacja władz administracji ogólnej szczebla wojewódzkiego w Łodzi w latach 1919-1939-1945*, „Rocznik Łódzki” 1994, t. 61.

Cieciura K., *Adam Próchnik (1892-1942)*, [w:] *Piotrkowski Słownik Biograficzny*, red. M. Szczurowski, z. 1, Piotrków Trybunalski 2006.

Cieślak F., *60 lat działalności Archiwum Państwowego w Lublinie*, [w:] *Problemy historii i archiwistyki*, pod red. T. Mencla, Lublin 1986.

Dunin-Wąsowicz K., *Próchnik Adam Feliks*, [w:] *Polski Słownik Biograficzny*, t. 28, 1984-1985.

Konarski S., *Łopaciński Wincenty Franciszek*, [w:] *Polski Słownik Biograficzny*, t. 18, 1973.

Kotewicz R., *Archiwum Państwowe w Piotrkowie Trybunalskim (1919-1989)*, „Archeion” 1993, t. 91.

Kotewicz R., *Próchnik Adam Feliks*, [w:] *Słownik biograficzny archiwistów polskich*, t. II (1906-2001), pod red. B. Woszczyńskiego, Warszawa 2002.

Kotewicz R., *Świątkowski Ignacy*, [w:] *Słownik biograficzny archiwistów polskich*, t. II (1906-2001), pod red. B. Woszczyńskiego, Warszawa 2002.

Kus E., *Z dziejów Archiwum Państwowego w Lublinie 1918-1939*, [w:] *Archiwum Państwowe w Lublinie. Dzieje i zasób*, pod red. E. Wierzbieckiej i L. Zabielskiego, Warszawa 2003.

Łapiński K., *Początki Archiwum Państwowego w Piotrkowie*, „Archiwum i Badania nad Dziejami Regionu” 1999, z. 2.

Łopaciński W., Rybarski A., *Gmachy archiwów państwowych Rzeczypospolitej Polskiej*, „Archeion” 1929, t. 5.

Mamczak-Gadkowska I., *Archiwa państwowe w II Rzeczypospolitej*, Poznań 2006.

Mamczak-Gadkowska I., *Józef Paczkowski i jego wkład w budowę polskiej służby archiwalnej*, Warszawa-Łódź 1990.

Matuszak T., *Archiwalia piotrkowskie w czasie I wojny światowej*, „Piotrkowskie Zeszyty Historyczne” 2005/2006, t. 7-8, s. 195-203.

Matuszak T., *Zarys dziejów Archiwum Państwowego w Piotrkowie Trybunalskim*, „Збірник навчально-методичних матеріалів і наукових статей ВДУ імені Лесі Українки”, Луцьк 2002, в. 7.

Motas M., *Powstawanie polskiej państwowej służby archiwalnej przed odzyskaniem niepodległości (1917-1918)*, „Archeion” 1979, t. 69.

Nicieja S.S., *Adam Próchnik. Historyk, polityk, publicysta*, Warszawa 1986.

Radziwonowicz T., *O powstaniu i działalności pierwszego Archiwum Państwowego w Suwałkach (1921-1926)*, „Rocznik Augustowsko-Suwalski” 2006, t. 6.

Riabinin J., *Archiwum Państwowe w Lublinie*, Warszawa 1926.

Sierpowski S., Matelski D., *Dzieje archiwistyki polskiej. Wybór źródeł*, Poznań 1988.

Szwagrzyk J. A., *Pieniądz na ziemiach polskich X-XX w.*, Wrocław 1990.

Szwed R., *Sześćdziesiąt lat Archiwum Państwowego w Piotrkowie Trybunalskim*, „Rocznik Łódzki” 1982, t. 32.

Śliwa M., *Próchnik Adam Feliks*, [w:] *Kto był kim w Drugiej Rzeczypospolitej*, Warszawa 1994.

Tomczak A., *Łopaciński Wincenty Franciszek*, [w:] *Słownik biograficzny archiwistów polskich*, t. I (1918-1984), pod red. M. Bielińskiej i I. Janosz-Biskupowej, Warszawa-Łódź 1988.

Tomczak A., *Zarys dziejów archiwów polskich*, Toruń 1982.

Wachowska B., *Stosunki gospodarcze w latach 1918-1939*, [w:] *Dzieje Piotrkowa Trybunalskiego*, pod red. B. Baranowskiego, Łódź 1989.

Wasiak J., *Raciborski Józef*, [w:] *Polski Słownik Biograficzny*, t. 29, 1986.

Wasiak J., *Raciborski-Rawita Józef*, [w:] *Słownik biograficzny archiwistów polskich*, t. I (1918-1984), pod red. M. Bielińskiej i I. Janosz-Biskupowej, Warszawa-Łódź 1988.

Edward A. Mierzwa

NOWOŻYTNA HISTORIA WOJSKOWOŚCI I JEJ TWÓRCY

Bassford Ch., *Clausewitz in English: The Reception of Clausewitz in Britain and America, 1815-1945*, New York-Oxford 1994.

Bucholz A., *Hans Delbruck and the German Military Establishment*, Iowa City 1985.

Bucholz A., *Moltke, Schlieffen, and Prussian War Planning*, New York 1991.

Burke P., *Fernand Braudel, and Henry Lyon*, [w:] *The Historian at Work*, London 1980.

Burke P., *The French Historical Revolution: The Annales School, 1929-1989*, Stanford 1990.

Clausewitz C., *On War*, Princeton 1984.

Clausewitz C., *Vom Kriege*, B. 1-3, Berlin 1832-1834.

Court Repington Ch. a., *After the War. A Diary*, Boston 1922.

Delbrück H., *Das Leben des Feldmarshalls Grafen Neidhardt von Gneisenau*, t.2, Berlin 1920.

Eliot C., Gooch J., *Military Misfortunes: The Anatomy of Failure*, New York 1990.

Fink C., *Marc Bloch: A Life in History*, Cambridge 1991.

Gay P., *Weimar Culture*, New York 1968.

Geyer M., *Looking Back at the International Style: Some Reflections on the Current State of German History*, "German Studies Review", nr 13, 1 (February 1990).

Grzelak C., *Z chłopskiej chaty do rektorskiej komnaty. Podkowa (Karolina) – Chełmno – Warszawa – Piotrków Trybunalski (Autobiografia niedoskonała)*, Warszawa 2007.

Hacking I., *Was There a Probabilistic Revolution, 1800--1930*, [w:] *The Probabilistic Revolution*, Cambridge, Mass. 1987, vol. 1.

Hacking I., *Was There a Probabilistic Revolution, 1800-1930*, [w:] *The Probabilistic Revolution*, t. 1, Cambridge, Mass. 1987.

Herwegh M., *Guillaume Rüstow, un grand soldat, un grand Caractere*, Öttinger-Neuchatel 1935.

Howe B., Kemp E., *Public History. An Introduction*, Malabar, Fl. 1986.

Keegan J., *A History of Warfare*, London 1993.

Keegan J., *The Face of Battle*, New York 1976.

Kondylis P., *Theorie des Krieges Clausewitz - Marx - Engels - Lenin*. Stuttgart 1988.

Koselleck R., *Futures Past: On the Semantics of Historical Time*, Cambridge, Mass. 1985.

Lyon B., Pirenne H., *A Biographical and Intellectual Study*, Ghent 1974.

Michael G., *Looking Back at the International Style: Some Reflections on the Current State of German History*, "German Studies Review", 13, no. 1, February 1990.

Michael H., *Military History as University Study*, "History" 41, nr. 141-143, Feb.-Oct. 1956.

Michael H., *The Use and Abuse of Military History*, "Royal United Service Institution", 107, no. 625, February 1962.

Michael H., *The Use and Abuse of Military History*, [w:] *The Causes of War and Other Essays*, Cambridge Mass 1983.

Muhm G., *La tattica tedesca nella campagna d'Italia*, [w:] *Linea gotica avamposto dei Balcani, a cura di Amedeo Montemaggi*, Roma 1993.

Paret P., *Clausewitz and the State: The Man, His Theories, and His Times*, Princeton 1976.

Paret P., *The History of War*, [w:] *Historical Studies Today*, New York 1972.

Rhodes J.R., *Thoughts on Writing Military History*, "Journal of the Royal United Services Institution", 3, no. 642, May 1966.

Rogers C.J., *Clausewitz, Genius, and the Rules*, "The Journal of Military History", Vol. 66, No. 4. (2002).

Rothfels H., *Clausewitz*, [w:] *The Makers of Modern Strategy*, Princeton 1943.

Schumacher E., *Friedrich Wilhelm Rüstow*, Zürich 1948.

Katarzyna Kołodziej-Hubka

OCHOTNICZE HUFCE PRACY I ICH ZADANIA W LATACH 1958-2009.

ZARYS PROBLEMATYKI

Augustyńska-Mikołajczyk A., Szymańska A., *50 lat Ochotniczych Hufców Pracy*, BI-OHP, czerwiec 2008, Nr 6.

Barańska B., Gierczycka J., Szostek D., *Przedsiębiorczość*, Katowice 2002.

Borkowski T., Marcinkowski A.S., *Bezrobocie w perspektywie socjologicznej*, [w:] *Socjologia bezrobocia*, pod red. T. Borkowskiego i A.S. Marcinkowskiego, Warszawa 1996.

Ekonomia, pod red. W. Cabana, Warszawa 2001.

Ekonomia. Zarys wykładu, pod red. M. Żukowskiego, Lublin 2005.

Głąbicka K., *Rynek pracy w jednoczącej się Europie. Wybrane zagadnienia do studiowania*, Warszawa 2005.

Hillebrandt B., *Polskie organizacje młodzieżowe XIX i XX wieku. Zarys historii*, Warszawa 1986.

Holona E., *Geneza i rozwój Hufców Pracy w kręgu tradycji*, [w:] *Rozumienie i Zrozumienie OHP...*, s. 168.

Kwiatkowski E., *Bezrobocie. Podstawy teoretyczne*, Warszawa 2002.

Kwiatkowski S., Bogaj A., Baraniak B., *Pedagogika pracy*, Warszawa 2007.

Landau Z., Tomaszewski J., *Gospodarka Polski Międzywojennej, 1936-1939*, T. IV, Warszawa 1989.

Landau Z., Tomaszewski J., *Zarys Historii gospodarczej Polski 1918-1939*, Warszawa 1999.

Majer K., *Junackie Hufce Pracy*, www.tvk-gaj.pl, 24.01.2009.

Milczarek K., *Realizacja przez ochotnicze hufce pracy projektów EFS na Warmii i Mazurach. Doświadczenia praktyczne i wnioski*, [w:] *Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu młodzieży*, pod red. S. Kwiatkowski, Warszawa 2008.

Przygotowanie obronne społeczeństwa, pod red., J. Kunikowskiego, Warszawa 2001.

Słownik organizacji młodzieżowych w Polsce 1918-1970, Warszawa 1971.

Słownik pojęć ekonomicznych, pod red. A. Błaszczyńskiego, Kraków 1995.

Stańda B., Wierzbowska B., *Przedsiębiorczość*, Warszawa 2002.

Szul R., *Bezrobocie a transformacja*, [w:] *Rynek pracy w skali lokalnej*, pod red. R. Szula i A. Tucholskiej, Warszawa 2004.

Wiśniewska M., *Przygotowanie obronne kobiet w Polsce w latach 1921-1939*, Toruń 2007.

Zarys dziejów wojskowości polskiej, pod red. P. Stawckiego, t. 3 - 1864-1939, Warszawa 1990.

Zygnerska E., *Problemy psychologiczne i społeczne osoby bezrobotnej*, „Biuletyn Informacyjny Ochotniczych Hufców Pracy”, październik 2006, nr 10.

Marek Gajda

PRZYCZYNEK DO GENEZY RELACJI POLSKO-ROSYJSKICH W I. POŁ. XVII W.

- Andrusiewicz A., *Carowie i cesarze Rosji. Szkice biograficzne*, Warszawa 2001.
- Bardach J., Leśnodorski B., Pietrzak M., *Historia państwa i prawa polskiego*, Warszawa 1985.
- Bazyłow L., Wieczorkiewicz P., *Historia Rosji*, Wrocław 2005.
- Czerska D., *Borys Godunow*, Wrocław 1988.
- Karamzin M., *Historia Państwa Rosyjskiego*, t. X, Warszawa 1827.
- Konopczyński W., *Czasy absolutyzmu*, [w:] *Wielka Historia Powszechna*, t. V, cz. 4, Warszawa 1938.
- Lepszy K., *Dzieje floty polskiej*, Gdańsk-Bydgoszcz-Szczecin 1947.
- Łowmiański H., *Polityka Jagiellonów*, Poznań 1999.
- Maciszewski J., *Polska a Moskwa 1603 – 1618. Opinie i stanowiska szlachty polskiej*, Warszawa 1968.
- Majewski A.A., *Moskwa 1617-1618*, Warszawa 2006.
- Natanson-Leski, *Dzieje granicy wschodniej Rzeczypospolitej*, cz. 1, *Granica moskiewska w epoce jagiellońskiej*, Lwów 1922.
- Nowakowski S., *Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich*, [w:] *Wielka Geografia Powszechna*, t. IX, Warszawa 1936.
- Ochmański J., *Dzieje Rosji do roku 1861*, Warszawa-Poznań 1983.
- Paszkiewicz H., *Polska a Moskwa w ciągu dziejów*, [w:] *Kurs spraw wschodnich*, sr. I, z. 5, Londyn 1949.
- Pipes R., *Rosja Carów*, Warszawa 2006.
- Piawski K., *Czasy wojen religijnych*, [w:] *Wielka Historia Powszechna*, t. V, cz. 3, Warszawa 1938.
- Platonov S., *Iwan Groźnyj*, Piotrogród 1924.
- Possevino A., *Moscowia*, Warszawa 1988.
- Rosik S., Wiszewski P., *Poczet polskich królów i książąt*, Wrocław 2004.
- Serczyk W. A., *Iwan IV Groźny*, Wrocław 2004;
- Troyat H., *Iwan Groźny – krwawy twórca imperium*, Warszawa 2006;
- Tyszkowski K., *Plany unii polsko-moskiewskiej na przełomie XVI i XVII w.*, „Przegląd Współczesny”, nr 74, 1928.
- Zins H., *Historia Anglii*, Wrocław 2001.
- Zins H., *Kompania Moskiewska i problem Narwy w angielskim handlu bałtyckim na początku drugiej połowy XVI w.*, „Kwartalnik Historyczny”, R. LXXIII, z. 4, 1966.

Maciej Hubka

DOWODZENIE I SZTABY POLSKICH WOJSK LĄDOWYCH W XVII WIEKU. ZARYS PROBLEMU I PRÓBA OCENY

- Bendkie-Stężyński J.W., *Prawo prywatne polskie*, Warszawa 1851.
- Błaszczyk G., *Rola władzy hetmanów w życiu politycznym państwa polskiego w XVI i XVII wieku*, „Mówią Wieki”, 1978, nr 2.
- Borucki M., *Temida staropolska*, Warszawa 2001.
- Carey B.T., *Wojny starożytnego świata, Techniki walki*, Warszawa 2008.
- Chocha B., *Rozważania o taktyce*, Warszawa 1982.
- Chojnecki S., Mikuła W., *Polska sztuka wojenna (X-XVIII w.)*, Warszawa 1997.
- Góralski Z., *Urzędy i godności w dawnej Polsce*, Warszawa 1988.
- Górski K., *Historia artylerii polskiej*, Warszawa 1902.
- Górski K., *Historia piechoty polskiej*, Kraków 1893.
- Hermann H., *Stan badań nad polską sztuką wojenną*, [w:] *Polska historiografia wojskowa, Stan badań i perspektywy rozwoju*, pod red. H. Stańczyka, Toruń 2002.
- Hetmani Rzeczypospolitej Obojga Narodów*, Warszawa 1995.
- Hittle J.D., *Sztab wojskowy, zarys historyczny*, Warszawa 1961.
- Hubka M., *Jazda polska doby Wazów, Organizacja, uzbrojenie, taktyka*, Piotrków Trybunalski 2007.
- Konieczpolski S., *Dyskurs o zniesieniu Tatarów Krymskich i lidze z Moskwą*, [w:] *Korespondencja Stanisława Konieczpolskiego hetmana wielkiego koronnego 1632-1646*, opr. A. Biedrzycka, Kraków 2005.
- Korespondencja Stanisława Konieczpolskiego hetmana wielkiego koronnego 1632-1646*, opr. A. Biedrzycka, Kraków 2005.
- Korzon T., *Dola i niedola Jana Sobieskiego*, t. 1-3, Kraków 1898.
- Korzon T., *Dzieje wojen i wojskowości w Polsce*, t. II, *Epoka przedrozbiorowa*, Kraków 1912.
- Kukiel M., *Zarys historii wojskowości w Polsce*, Londyn b.r.w..
- Laskowski O., *Polska sztuka wojenna XVI i XVII wieku*, Londyn 1955.
- Leksykon wiedzy wojskowej*, pod red. M. Laprusa, Warszawa 1979.
- Majewski R., *Carl von Clausewitz, Teoria wojen*, Wrocław 1990.
- Miśkiewicz B., *Badania historycznowojskowe, Przedmiot, podstawy badawcze, metodyka*, Poznań 2006.
- Modrzewski A.F., *O poprawie Rzeczypospolitej księgi czwore*, opr. M. Korolko, Piotrków Trybunalski 2003.
- Nagielski M., *Opinia szlachecka o gwardii królewskiej w latach 1632-1668*, „Kwartalnik Historyczny”, R. XCII, z. 3, 1985.
- Nowak T., Wimmer J., *Historia oręza polskiego 963-1795*, Warszawa 1981.
- Ochman S., *Sprawa hetmańska w latach 1661-1662*, „Kwartalnik Historyczny”, R. LXXXIV, nr 1, 1977.
- Olszewski H., Zmierczak M., *Historia doktryn politycznych i prawnych*, Poznań b.r.w.
- Organiściak W., *Stan badań nad prawem karnym wojskowym Rzeczypospolitej szlacheckiej*, [w:] *Polska historiografia wojskowa, Stan badań i perspektywy rozwoju*, pod red. H. Stańczyka, Toruń 2002.
- Orzechowski J., *Dowodzenie i sztaby*, t. 1, Warszawa 1979.
- Polska sztuka wojenna w czasach odrodzenia*, opr. T. Nowak, Warszawa 1955.
- R. Sikora, *Fenomen husarii*, Toruń 2005.

- Sikorski J., *Polskie piśmiennictwo wojskowe od XV do XX wieku*, Warszawa 1991.
- Sikorski J., *Zarys historii wojskowości powszechnej do końca wieku XIX*, Warszawa 1975.
- Skibiński F., *O nauczaniu sztuki dowodzenia*, „Wojskowy Przegląd Historyczny”, R. XVII, 1972, s. 382-398.
- Skibiński F., *Rozważania o sztuce wojennej*, Warszawa 1972.
- Tarnowski J., *Consilium rationis bellicae*, Kórnik 1879.
- Teodorczyk J., *Polskie wojsko i sztuka wojenna pierwszej połowy XVII wieku*, „Studia i Materiały do Historii Wojskowości”, t. XXI, Warszawa 1978.
- Urwanowicz J., *Wojskowe „sejmiki”, koła w wojsku Rzeczypospolitej XVI-XVIII wieku*, Białystok 1996.
- Wimmer J., *Dawne wojsko polskie XVII-XVIII w.*, Warszawa 2006.
- Wisner H., *Polska sztuka wojenna pierwszej połowy XVII wieku, Wątpliwości i hipotezy*, „Kwartalnik Historyczny”, R. LXXXIV, z. 2, 1977.
- Wyszczelski L., *Historia polskiej myśli wojskowej*, Warszawa 2001.
- Żółtowski E., *Z zasad dowodzenia wojskami*, „Myśl Wojskowa”, 12/1954.
- Żygulski Z. jun., *Hetmani Rzeczypospolitej*, Kraków 1994.

Marta Walak

IDEA ROZBUDOWY LEGIONÓW POLSKICH NA TERENIE KRÓLESTWA POLSKIEGO NA PRZEŁOMIE 1914 I 1915 ROKU

- Dąbrowski J., *Wielka wojna 1914-1918*, T. I, Warszawa 1937.
- Garlicki A., *Józef Piłsudski 1867-1935*, Warszawa 1990.
- Holzer J., Molenda J., *Polska w pierwszej wojnie światowej*, Warszawa 1973.
- Hupka J., *Z czasów wielkiej wojny. Pamiętnik nie kombatanta*, Niwiska 1936.
- Jarosz M., *Wędrówki po ścieżkach wspomnień*, Warszawa 1963.
- Kaszej A., *Legiony Polskie. Koncepcja i rzeczywistość. (Organizacja „Pierwsza Brygada”)*, [w:] *I wojna światowa na ziemiach polskich. Materiały z sympozjum poświęconego 70 rocznicy wybuchu wojny*, Warszawa 1986.
- Klimecki M., *Legiony Polskie 1914-1916*, [w:] *Wojsko Polskie 1914-1922*, T. I, pod red. B. Polaka, Koszalin 1986.
- Klimecki M., *Operacje wojenne na ziemiach polskich w latach 1914-1915*, [w:] *U źródeł niepodległości 1914-1918. Z dziejów polskiego czynu zbrojnego*, pod. red. P. Staweckiego, Warszawa 1988.
- Kotewicz R., *Działalność Departamentu Wojskowego Naczelnego Komitetu Narodowego*, „Zbliżenia”, 1992, z. 1.
- Lewandowski J., *Królestwo Polskie wobec Austro-Węgier*, Warszawa-Łódź 1984.
- Lipiński W., *Szlakiem I Brygady*, Warszawa 1935.
- Lipiński W., *Walka zbrojna o niepodległość Polski 1905-1918*, Warszawa 1935.
- Mleczak J., *Akcja werbunkowa Naczelnego Komitetu Narodowego w Galicji i Królestwie Polskim w latach 1914-1918*, Przemyśl 1988.
- Mleczarski T., *Komisariaty Wojskowe Rządu Narodowego w Królestwie Polskim 6 VIII-5 IX 1914. (Geneza i działalność)*, Warszawa 1939.
- Molenda J., *Chłopi-Naród-Niepodległość. Kształtowanie się postaw narodowych i obywatelskich w Galicji i Królestwie Polskim w przededniu odrodzenia Polski*, Warszawa 1999.
- Nałęcz T., *Polska Organizacja Wojskowa 1914-1918*, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk-Łódź 1984.

- Nałęcz T., *Z genezy legionowej grupy piłsudczykowskiej*, „Przegląd Historyczny”, z. 1, Warszawa 1974, s. 87-112.
- Pajewski J., *Pierwsza wojna światowa 1914-1918*, Warszawa 1991.
- Piłsudski J., *Pisma zbiorowe*, T. IV, Warszawa 1937.
- Przeniosło M., *Chłopi Królestwa Polskiego w latach 1914-1918*, Kielce 2003.
- Różycki T., *Wojna górską*, cz. I, „Wiarus” 1919, z. 12.
- Rudnicki S., *Ziemiaństwo polskie w XX wieku*, Warszawa 1996.
- Rzepecki J., *Rozejście się Sikorskiego z Piłsudskim w świetle korespondencji Izy Moszczyńskiej z sierpnia 1915 r.*, „Kwartalnik Historyczny”, nr 3, 1960.
- Sokolnicki M., *Rok czternasty*, Londyn 1961.
- Starzyński R., *Cztery lata w służbie Komendanta. (Przeżycia wojenne 1914-1918)*, Warszawa 1937.
- Suleja W., *Józef Piłsudski*, Wrocław-Warszawa-Kraków 2004.
- Suleja W., *Orientacja antyrosyjska na ziemiach polskich w 1914 r.*, „Dzieje Najnowsze”, 2004, z. 3.
- Suleja W., *Spór o kształt aktywizmu: Piłsudski a Sikorski w latach I wojny światowej*, [w:] *Polska myśl polityczna XIX i XX wieku*, pod red. H. Zielińskiego, T. V: *W kręgu twórców myśli politycznej. Zbiór studiów*, Wrocław-Warszawa-Kraków-Łódź 1983.
- Wapiński R., *Władysław Sikorski*, Warszawa 1978.
- Wrzosek M., *Działania wojenne na ziemiach polskich w latach 1914-1915*, [w:] *I wojna światowa na ziemiach polskich. Materiały z sympozjum poświęconego 70 rocznicy wybuchu wojny*, Warszawa 1986.
- Wrzosek M., *Polski czyn zbrojny podczas I wojny światowej 1914-1918*, Warszawa 1990.
- Wrzosek M., *Polskie formacje zbrojne i Polacy w armiach zaborczych w 1914 r.*, „Dzieje Najnowsze”, 2004, z. 3.
- Wrzosek M., *Zarys organizacyjny Legionów Polskich*, [w:] *Z dziejów Legionów Polskich i Polskiej Organizacji Wojskowej 1914-1918. Materiały sympozjum z 10 listopada 1983 roku*, Warszawa 1984.
- Zgórniak M., *Działania wojenne w Polsce południowej 1914-1915*, „Wojskowy Przegląd Historyczny” 1972, z. 2.
- Zgórniak M., *Studia i szkice z dziejów I wojny światowej*, Kraków 1987.

Piotr Głowacki

ROZWÓJ KOLEJNICTWA W PIOTRKOWIE – BUDOWA DŻWPS

Rozwój kolejnictwa w Piotrkowie – budowa DŻWW, [w:] „Badania nad Dziejami Regionu Piotrkowskiego”, z. 7, s. 26-41.

Żródlak W., *Kolejka Sulejowska*, [w:] W. Żródlak, J. Wojtowicz, M. Kaczyński, *Łódzka podmiejska komunikacja tramwajowa 1901-2001*, Łódź 2001.

Renata Matuszak

ETYKA A ZAWÓD ARCHIWISTY

Archiwistyka praktyczna dla archiwistów zakładowych, pod red. S. Kłysa, Poznań 1986.

Chorażyczewski W., *Archiwista przyszłości – edukator i autopromotor w społeczeństwie informacyjnym*, w: *Archiwa w nowoczesnym społeczeństwie. Pamiętnik V*

Powszechnego Zjazdu Archiwistów Polskich, Olsztyn, 6-8 września 2007 r., pod red. J. Porazińskiego i K. Strykowski, Warszawa 2008.

Chorażyczewski W., *Archiwista przyszłości*: <http://www.olsztyn.ap.gov.pl/zjazd/w4.html>, 3.04.2008 r.

Dobrowolska M., *Czego oczekujemy podejmując studia z archiwistyki?*, [w:] *Wstęp do badań historycznych, nauki pomocnicze historii i archiwistyka w systemie kształcenia studentów historii szkoły wyższej*, pod red. M. Szczurowskiego, Toruń 2000.

Kodeks Archiwisty (opracowany dla szkolenia wewnętrznego pracowników Archiwum Narodowego USA), „*American Archivist*” 1955, nr 18.

Kolankowski Z., *Kilka uwag wstępnych w sprawie etyki zawodu archiwisty*, „*Archiwista*” 1972, nr 2.

Kolarz Cz., *Archiwa zakładowe i składnice akt. Poradnik*, Bydgoszcz 2002.

Kryński A.A., *Archiwista i archiwariusz*, „*Archeion*” 1928, t. 4.

Lazari-Pawłowska J., *Etyki zawodowe jako role społeczne*, [w:] *Etyka zawodowa*, pod red. A. Sarapaty, Warszawa 1971.

Matuszak T., *Archiwum Państwowe w Piotrkowie Trybunalskim 1919-1951*, Piotrków Trybunalski–Radzyń Podlaski 2009.

Michalik M., *Od etyki zawodowej do etyki biznesu*, Warszawa 2003.

Molesztak A., Tchorzewski A., Wołoszyn W., *W kręgu powinności moralnych nauczyciela*, Bydgoszcz 1994.

Okoń W., *Nowy słownik pedagogiczny*, Warszawa 1996.

Ossowska M., *Podstawy nauki o moralności*, Warszawa 1947.

Polski słownik archiwalny, pod red. W. Maciejewskiej, Warszawa 1974.

Roman W.K., *Cel, zakres i sposoby oraz pierwsze doświadczenia z realizacji programu specjalności archiwalnej w Instytucie Historii WSP*, [w:] *Wstęp do badań historycznych, nauki pomocnicze historii i archiwistyka w systemie kształcenia studentów historii szkoły wyższej*, pod red. M. Szczurowskiego, Toruń 2000.

Rybaczyńska D.A., Olszak-Krzyżanowska B., *Aksjologia pracy socjalnej – wybrane zagadnienia*, Katowice 1999.

Ryszewski B., *Archiwistyka. Przedmiot, zakres, podział (Studia nad problemem)*, Warszawa–Poznań 1972.

Ryszewski B., *Archiwistyka. Przewodnik metodyczny*, Poznań 1979.

Ryszewski B., *Problemy i metody badawcze archiwistyki*, Toruń 1985.

Sarapata A., *Etyka zawodowa*, Warszawa 1971.

Sarapata A., *Zawód jako wyznacznik miejsca w społeczeństwie*, [w:] *Socjologia zawodów*, pod red. A. Sarapaty, Warszawa 1965.

Sarkowicz R., *Amerykańska etyka prawnicza*, Zakamycze 2004.

Sienkiewicz M., *Dlaczego wybieramy specjalność archiwalną i czego oczekujemy podejmując studia w tym kierunku?*, [w:] *Archiwistyka na studiach historycznych*, pod red. W. K. Roman, Toruń 2003.

Skupieński K., *Od archiwariusza do zarządcy dokumentacji. Ewolucja zawodu archiwisty na przestrzeni wieków*, „*Archiwista Polski*”, 2001, nr 3-4.

Stępnia W., *Etyczne aspekty zawodu archiwisty*, „*Archiwista Polski*”, 1997, nr 1.

Stowarzyszenie Archiwistów Polskich 1965-2005. Tradycje i współczesność, red. J. Poraziński, Warszawa 2005.

Sułek M., Świniarski J., *Etyczne i ekonomiczne ujęcie pracy*, [w:] *Praca a bezczynność zawodowa*, pod red. Z. Stachowskiego, Tyczyn 2004.

Szacka B., *Wprowadzenie do socjologii*, Warszawa 2003.

Szczepański J., *Socjologiczne zagadnienia wyższego wykształcenia*, Warszawa 1963.

Tomczak A., *Rozwój form kancelaryjnych i współczesne rodzaje materiałów archiwalnych. Przewodnik metodyczny*, Poznań 1978.

Tomczak A., *Zarys dziejów archiwów polskich*, Toruń 1982.

Ziemiński Z., *Podstawy nauki o moralności*, Poznań 1981.